

Uitwerkingen en nakijkmodel - 3 havo Hoofdstuk 8

Totaal: 60 punten. Gebruik de puntenverdeling per deelvraag als richtlijn. Reken gelijkwaardige correcte redeneringen goed.

1. Exponentiele groei - inwoners (9 punten)

a. [2p, R] Formule: $N = 42000 \times 1,019^t$.

1 punt voor beginwaarde 42000, 1 punt voor groeifactor 1,019.

b. [3p, T1] 2032 is 8 jaar na 2024. $N = 42000 \times 1,019^8 = 48874,9$. Afgerond op honderdtallen: **48 900 inwoners**.

c. [4p, T2] Los op: $42000 \times 1,019^t > 50000$. Deel door 42000: $1,019^t > 1,1905$. Met tabel of rekenmachine vind je t ongeveer 9,2. Het eerste hele jaar daarna is $t = 10$. Dus in **2034**.

2. Exponentiele afname - batterij (9 punten)

a. [2p, R] Elke maand blijft 96% over, dus de factor is 0,96. Formule: $C = 100 \times 0,96^t$.

b. [3p, T1] $C = 100 \times 0,96^{18} = 47,96$. Afgerond: **48%**.

c. [4p, T2] Los op: $100 \times 0,96^t < 60$. Dus $0,96^t < 0,60$. Met tabel of rekenmachine: t ongeveer 12,5. Het eerste hele aantal maanden is **13 maanden**.

3. Tabellen en groei (10 punten)

a. [2p, R] Tabel A is lineair, want er komt steeds 50 bij: 120, 170, 220, 270, 320.

b. [2p, R] Tabel B is exponentieel, want de waarden worden steeds ongeveer met dezelfde factor vermenigvuldigd: $345 / 300 = 1,15$ en $397 / 345$ ongeveer 1,15.

c. [3p, T1] Tabel A heeft beginwaarde 120 en toename 50 per stap. Formule: **$N = 120 + 50t$** .

d. [3p, T1] Tabel B heeft beginwaarde 300 en groeifactor ongeveer 1,15. Formule: **$N = 300 \times 1,15^t$** .

4. Periodieke verbanden - boei (10 punten)

a. [2p, R] Evenwichtsstand = gemiddelde van hoogste en laagste stand: $(9 + 1) / 2 = 5$ meter.

b. [2p, R] Amplitude = afstand van evenwichtsstand tot hoogste stand: $9 - 5 = 4$ meter.

c. [2p, R] Een volledige beweging duurt **12 seconden**. Dat is de periode.

d. [4p, T2] De schets is een vloeiende periodieke golf tussen 1 en 9 meter, met middenlijn $h = 5$ en periode 12 seconden. In 24 seconden zijn dus twee volledige golven zichtbaar. Geef punten voor juiste minima/maxima, middenlijn, periode en nette schets.

5. Machtsfuncties (10 punten)

- a. **[3p, R]** Vanuit $y = x^4$: 1 naar links door $(x + 1)$, vermenigvuldigd met 2 waardoor de grafiek smaller/steiler wordt, gespiegeld in de x-as door het minteken, en 5 omhoog.
- b. **[2p, T1]** Bij $x = -1$ wordt $(x + 1)^4$ gelijk aan 0. Dan is $f(-1) = 5$. Toppunt: **(-1, 5)**.
- c. **[2p, T1]** De grafiek is naar beneden geopend omdat de factor voor de macht negatief is: -2.
- d. **[3p, T2]** De schets heeft een maximum in $(-1, 5)$, is symmetrisch om $x = -1$ en opent naar beneden. De vorm lijkt op een omgekeerde vierde-machtsgrafiek.

6. Hogere machtsvergelijkingen (12 punten)

- a. **[3p, T1]** $3x^5 = 729$. Deel door 3: $x^5 = 243$. Omdat $3^5 = 243$, is **$x = 3$** .
- b. **[3p, T1]** $4x^4 - 64 = 0$. Dus $4x^4 = 64$ en $x^4 = 16$. Oplossingen: **$x = -2$ of $x = 2$** .
- c. **[3p, T1]** $7x^3 = 189$. Deel door 7: $x^3 = 27$. Dus **$x = 3$** .
- d. **[3p, I]** $5x^6 = 320$. Deel door 5: $x^6 = 64$. Omdat $2^6 = 64$ en een even macht ook positief wordt bij -2, zijn de oplossingen **$x = -2$ en $x = 2$** .